

Оцінка податкового навантаження на юридичних осіб при сплаті податків

Кірсанова Т.О., доц., **Ташкалюк Т.М.**, студентка
Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Податкове навантаження є показником, який визначає вплив системи оподаткування на фінансові результати діяльності підприємств, а отже є цікавим для дослідження оскільки одним із головних завдань реформування податкової системи є зниження цього навантаження на економіку.

Точки зору щодо правильності трактування «податкового навантаження» в сучасній економічній літературі розходяться. Але на мою думку, найбільш повне визначення цього поняття запропоноване в праці [1]: «податкове навантаження – фінансове поняття, яке характеризує у відносній формі ту частину вартості виробленого розвитку тієї чи іншої країни суспільного продукту, що розподіляється і перерозподіляється в дохід держави опосередковано через механізми оподаткування.»

У міжнародній практиці для оцінки податкового навантаження на рівні країни використовують так званий «податковий коефіцієнт», який розраховується як відношення суми сплачених податків, включаючи обов'язкові відрахування на соціальне страхування, до ВВП у ринкових цінах. Отримані результати свідчать про низький рівень податкового навантаження в Україні за цим критерієм. Таким чином, Україна (31,6%) знаходиться в одній групі з такими країнами як США (26,4%), Японія (25,8%), Португалія (33,9%), Ірландія (28,4%), Австралія (31,5%), Турція (31,1%), Казахстан (24%), Литва (34%), Росія (33,8%), Узбекистан (30,2%). Слід зазначити, що серед вищезазначених країн, зустрічаються як високорозвинуті економіки, так і постсоціалістичні країни. Науковці пояснюють це високим відсотком тінізації економік пострадянських країн.

Як зазначає авторка І.О. Селіверстова, за висновками зарубіжних експертів, Україна належить до країн із найбільш тінізованою економікою. Рівень її тінізації, за їх розрахунками, становить близько 50%. Саме тому вищезапропонована методологія розрахунку податкового тиску не дає достовірних результатів [2].

Податкове навантаження на юридичних осіб в Україні протягом 2008-2012 років коливалось в межах 15-21 %. Найбільшим показником податкового навантаження характеризується ПДВ, так як цей податок займає найбільшу частку податкових надходжень до бюджету.

Високий податковий тиск здійснює негативний вплив на інвестиційний клімат нашої держави, і як наслідок, це уповільнює процес економічного зростання та призводить до тінізації бізнесу, оскільки для збільшення рентабельності своєї діяльності підприємці приховують деяку

частку свого доходу.

Однією з головних проблем є зниження податкового навантаження для нашої країни, що забезпечується поступовим зниженням ставок податків, насамперед податку на прибуток підприємств, а в майбутньому і податку на додану вартість, та інших податків. При цьому зниження податкових ставок не несе негативного впливу на скорочення обсягу податкових надходжень до бюджету, оскільки таким чином розширюється база оподаткування, шляхом збільшення кількості платників, оскільки зменшення ставок податків буде сприяти активізації ділової активності та інвестиційної діяльності.

Головним інструментом, що забезпечить зменшення рівня податкового навантаження на суб'єктів господарювання, на мою думку, є податкове планування, що має на меті застосування підприємством платником податків усіх засобів, що не заборонені законом для мінімізації своїх податкових зобов'язань. Податкове планування є досить клопітким процесом, однак при його правильному застосуванні підприємство може визначати вплив податків на фінансові результати своєї діяльності, співставляти обсяг фактично сплачених податків з прогнозним обсягом, у випадку виявлення розбіжностей з'ясовувати причини та розробляти пропозиції для їх усунення. Також при плануванні можна порівнювати різні варіанти діяльності підприємства, і на основі цього робити висновки про податкову ефективність кожного з варіантів. Податкове планування також може застосовуватися не тільки на макрорівні, а і у міжнародній сфері.

Проблема пов'язана з дослідженням впливу податкового навантаження на економіку вцілому та на добробут суспільства стає одним з найважливіших напрямків податкової та економічної політики держави, що має на меті підвищення конкурентності національної економіки.

Розробка комплексних теоретичних досліджень податкового навантаження стане важливим кроком до практичного визначення ефективності податків, наслідків їх дії та відповідно сприятиме подальшому вибору шляхів удосконалення вітчизняної податкової системи .

1. Годованець О., Маршалюк Т. Податкове навантаження: важливий чинник соціально-економічної стратегії держави: [Електрон. ресурс] – Режим доступу: – http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2008_3/pdf/godovanets.%20marshalok.pdf

2. Селіверстова І.О. Податкове навантаження на суб'єктів господарювання: [Електрон. ресурс] – Режим доступу: – http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_1/Skupova_109.htm

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 93-95.